

§. I.

Afferuerat D. Apostolus Cap. I, 13. *DEVM non esse causam peccati*, adeoque &, si Christiani, ipso permittente, in varias incidant *tentationes externas*, quæ ex parte DEI non nisi tentationes in *bonum* sint, ad probandam illorum fidem, *tentationes* illas, quæ cum istis plerumque soleant conjunctæ esse, *internas*, ad impatientiam, ad iram aduersus Deum & homines, ad diffidentiam erga promissiones diuinas &c. una cum peccatis inde oriundis, nequaquam DEO, tanquam Auctori, adscribendas esse; Proba-
 uerat etiam hoc assertum in seqq. ostendendo *partim*, omne peccatum *in homine ipso* nasci v. 14. 15. *partim* vero, a DEO non nisi *bona* in nos proficisci posse, atque actu ipso proficisci v. 17. 18. provocans hoc fine ad *Consilium Dei de nobis regenerandis*; qui enim in id enititur, ut nos *bonos* efficiat, *regenerando* nos, id quod *omnis boni* apud nos initium est, is certe nos *malos* esse non vult; tantum abest, ut Deus causa peccati sit, ut potius in id ipsum nos regeneret, ut a malo liberemur, atque ad veram sanctita-

tem renovemur; Ita autem Scriptor Div. de hoc beneficio differit, ut, quod BENSONIVS quoque observavit c. l. pag. 77. *Genealogiæ peccati & mortis* v. 14. 15. e diametro v. 18. opponat *Genealogiam vitæ Christianæ & veræ felicitatis*; Nam τὸ βυληθεῖς antithesin facit ad ἐπιθυμίαν συλλαβῶσαν v. 15. ἀπεκυσεν ad ἀποκυει eodem versu, λογῶ ἀληθείας ad ἐξελκομενος καὶ δειλαζομενος v. 14. h. e. τὴν ἀπατην τῶν ἐπιθυμιῶν Eph. IV, 22. & reliqua: εἰς το εἶναι — κτισμάτων ad ἀμαρτίαν & θάνατον v. 15. Atque ex hoc jam Dei beneficio Apostolus triplex confectarium elicit, statui ecclesiarum, ad quas scripsit, prorsus adcommodatum, *in verbis comm.* 19. & 20. sub finem præf. jam allegatis, quibus nunc observationibus quibusdam philologico-criticis lucem adfundere conabimur. 1) Pro ὡσε Cod. Alex. & Barb. 2. habent ἴσε, quod etiam interpres coptus expressit, & Vulgata prisca reddidit: *scitote*, Hieronymiana, *scitis*; sed hæc lectio plane est absona, ipso etiam ESTIO iudice, eaque admissa sensus nexusque vocum propemodum nullus, // secundum B. MICHAELIS Hall. in tract. crit. de VV. Lect. N. T.

caute colligendis & dijudicandis pag. III. unde & BENGELIUS eam, ut ex incuria & inscitia natam, primoque protinus adspectu absurdam, merito plane prateriit, hancque omissionem contra censuram cel. BAVMGARTENII tuitus est in *App. cr. ed. II. pag. 424—426.* quid enim, quæsumus, sibi vult τὸ καὶ ante ἐσω in *cod. Alex.* & τὸ autem post illud apud *Latinum?* quis sensus & nexus inest verbis: *Scitote, vel, scitis, fratres dilecti, sit autem* omnis homo &c. Ως legunt plurimi Codd. & versiones magno consensu. Est autem illud h. l. particula *illativa*, significans, *itaque*, ut *Matth. XII, 12. 1 Cor. III, 21. C. IV, 5. C. XI, 27. C. XV, 58 Phil. II, 12. IV, 1. 1 Theff. IV, 18.* simul vero etiam *transitioni* inservit, ad tractationem sequentem; tria scilicet momenta nunc proponit Apostolus, quorum *primum* uberius persequitur v. 21—27. & *Cap. II. toto secundum* Cap. III, 1—12. & *tertium* Cap. III, 13—fin. & *Cap. IV.* 2) *alloquium*, ἀδελφοὶ με ἀγαπητοί, præter id, quod semper ad testificandum amorem, atque sic ad sequentia monita animis lectorum eo efficacius insinuanda adhiberi solet, sæpe etiam *indiciam* præbet

ineum-

ineuntis novæ sectionis, ita, ut diligens ejus observatio Interpreti quandoque totam Epistolæ alicujus œconomiam pandat, justamque ejus analysin multum adjuvet. 3) ἔσω παρ ἀνδρωπος antitheron est ad μηδεις v. 13. ubi de *fugiendis* præcipit Apostolus, quemadmodum hic de *faciendis*.

§. II.

Omnis homo, inquit JACOBVS, sit α) ταχυς εἰς το ἀκρσαι, *celer ad audiendum*, quod SYRACIDES C. V, 3. (T. gr. v. 11.) ita exprimit: γινε ταχυς ἐν ἀκροασει σου· ubi Lutherus vertit: *sey bereit zu hören*; *Promptitudinem certe ad audiendum* Apostolus hic commendat. *Quid vero inprimis tam promte audiendum sit*, docemur v. 18. scil. λογος ἀληθειας, & v. 21. ἴ. sc. λογος, *qui salvare potest animas nostras*. β) βραδυς εἰς το λαλησαι, *tardus ad loquendum*; 1) pulchre hoc monitum priori subnectitur, nam *auditionis impedimentum est loquacitas*; vid. Hiob. VI, 24. XIII, 13. XXIX, 21. XXXIII, 33. Prov. XII, 23. XVIII, 2, 13. hinc forte silentium Pythagoricum. 2) Ipsi etiam gentiles suis suaserunt *audire* magis quam